

Aanbevelingen

De overheid is vanuit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind verantwoordelijk voor de fysieke veiligheid van kinderen wanneer blijkt dat hun ouders die bedreigen. De overheid dient ervoor te zorgen dat zij deze verantwoordelijkheid waar kan maken.

De overheid is naar het oordeel van de Onderzoeksraad daarom zelf aan zet om de werking van het kindveiligheidsstelsel te verbeteren, uiteraard in nauwe samenwerking met de instellingen en professionals die namens haar handelen. De Onderzoeksraad neemt echter waar dat de overheid voor wat betreft de inhoudelijke problematiek een afwachtende houding aanneemt en zich richt op een stelselwijziging van de jeugdzorg. Verwacht mag worden dat een stelselwijziging een langdurig proces zal zijn terwijl intussen de problematiek blijft voortbestaan en de overheid bij kinderen in fysieke onveiligheid niet doortastend optreedt.

Hoewel mogelijk ook organisatorische aanpassingen nodig zijn, meent de Onderzoeksraad dat ongeacht de wijze waarop het stelsel er organisatorisch uit komt te zien, de overheid moet zorgen dat zij haar verantwoordelijkheid voor kindveiligheid kan waarmaken en instellingen en professionals zo goed mogelijk toerust. Dit is voor bedreigde kinderen letterlijk van levensbelang. De Onderzoeksraad komt tot de volgende aanbevelingen.

Aanbeveling 1

Aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Veiligheid en Justitie, in afstemming met het Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Jeugdzorg Nederland, KNMG, GGD Nederland en GGZ Nederland

Zorg dat de instelling(en) en professionals, die na een melding van een vermoeden van fysieke onveiligheid namens de overheid dienen op te treden, in staat zijn om een volledige risico-inventarisatie en -evaluatie van de situatie te maken en om de regie te voeren bij te nemen maatregelen. Hiervoor is het noodzakelijk dat professionals:

(1A) zich bij de uitvoering van deze taak niet afhankelijk opstellen van de medewerking van de ouders;

(1B) kunnen beschikken over alle relevante informatie van de andere professionals betrokken bij het gezin.

Toelichting:

De instrumenten die professionals hebben om de verantwoordelijkheid van de ouders al dan niet tijdelijk terzijde te schuiven (voorlopige ondertoezichtstelling, tijdelijke ontheffing uit het ouderlijk gezag) moeten, indien dat nodig is om een goede risico-inventarisatie en -evaluatie te maken, worden benut. Overheidsinstellingen die meldingen moeten onderzoeken en beschermingsmaatregelen uitvoeren zijn gebaat bij een uitbreiding van effectieve regiemogelijkheden. Dit heeft als doel informatie-uitwisseling tussen instellingen en professionals te verbeteren.

De Onderzoeksraad acht het wenselijk dat de verantwoordelijke ministers hierover in debat gaan met de betrokken bestuursorganen, instellingen en meest betrokken beroepsgroepen in de (geestelijke) gezondheidszorg.

Aanbeveling 2A

Aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Veiligheid en Justitie, Interprovinciaal Overleg (IPO) en Jeugdzorg Nederland

Zorg voor een verdere professionalisering van het kindveiligheidsstelsel zodat het toegerust is om een goede risico-inventarisatie en -evaluatie te maken en waar nodig op te treden om de fysieke veiligheid van het kind te waarborgen.

Toelichting:

Indien de overheid daadwerkelijk de regie wil nemen bij de risico-inventarisatie en -evaluatie zoals in de eerste aanbeveling geschetst, dient de professional in het kindveiligheidsstelsel beter toegerust te worden. In dit rapport wordt een aantal elementen hiervan genoemd: fysieke veiligheid dient meer geoperationaliseerd te worden; een beleid ten aanzien van (informatie over) recidive is nodig; forensisch-medische kennis moet vaker worden toegepast en beschikbaar zijn en intern toezicht bij de risico-inventarisatie dient te worden verbeterd.

Aanbeveling 2B

Aan het Interprovinciaal Overleg (IPO), Jeugdzorg Nederland, de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Zorg voor het leren van voorvallen en incidenten. Gebruik het leren om scherper duidelijk te maken in welke gevallen er sprake is van een bedreiging van de fysieke onveiligheid van een kind en welke onderzoeksactiviteiten en veiligheidsmaatregelen daarbij passend zijn.

Toelichting:

De Onderzoeksraad meent dat het kindveiligheidsstelsel gebaat is bij meer en stelselmatig leren van voorvallen en incidenten. Professionals moeten kunnen delen wat *good practices* zijn en kunnen op die manier ook gezamenlijk bepalen wanneer sprake is van een veilige of onveilige situatie en een adequate of niet adequate maatregel. Dit helpt om te komen tot een gezamenlijk referentiekader/ normenkader voor fysieke veiligheid.

De Onderzoeksraad ziet tuchtrecht, dat in de jeugdzorg zal worden ingevoerd, in de huidige omstandigheden niet als een geschikt middel om de professionaliteit te verhogen. De Onderzoeksraad vindt dat professionals in de jeugdzorg kwetsbaar zijn door een gebrek aan duidelijke regels en richtlijnen. Supervisie en intern toezicht dienen een belangrijker plaats te krijgen bij het verhogen van de professionaliteit binnen de jeugdzorg.

Aanbeveling 3

Aan het Interprovinciaal Overleg (IPO), Jeugdzorg Nederland, de minister van Veiligheid en Justitie, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, in afstemming met de Vereniging Nederlandse gemeenten, Jeugdzorg Nederland, KNMG, GGD Nederland en GGZ Nederland

Bevorder de toestroom van meldingen van (vermoedens van) fysieke onveiligheid van het jonge kind en scherp het kader voor deze meldingen aan.

Toelichting:

Overheidsinstellingen die meldingen van vermoedens van fysieke onveiligheid ontvangen, met name het Bureau Jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en de Raad voor de Kinderbescherming, moeten professionele melders een duidelijker referentiekader/normenkader bieden voor het melden van fysieke onveiligheid. Daarbij dient met de beroepsgroepen in de (geestelijke) gezondheidszorg een discussie plaats te vinden met als doel een beleid te formuleren over de gevallen van fysieke onveiligheid waarbij het uitstellen van een melding onwenselijk is. De consequentie kan zijn dat het aantal meldingen van fysieke onveiligheid hierdoor toeneemt.

Indien de overheid haar verantwoordelijkheid voor bedreigde kinderen serieus neemt, accepteert zij deze consequentie.